

Samen op weg naar vrijheid

zorgvuldig omgaan met
vrijheidsbeperkende
maatregelen

het gevoel van samen



Samen op weg naar vrijheid

Binnen Archipel vinden we het erg belangrijk dat cliënten de regie over hun eigen leven behouden. Daaruit volgt dat wij het grote waarde hechten aan de vrijheid van de cliënten. Zelf beslissen over kleine en grote onderwerpen, vrij kunnen bewegen zonder belemmeringen. Vrijheid is een kostbaar goed waar we zorgvuldig mee om moeten en willen gaan.

Vrijheidsbeperking

Regelmatig krijgen we binnen Archipel te maken met verzoeken van (wilsbekwame) cliënten om bijvoorbeeld een bedhek omhoog te doen om uit bed vallen te voorkomen. Op het eerste gezicht lijkt dit een eenvoudig te realiseren vraag. Zeker voor een organisatie waar de cliënt de regie over het eigen leven en keuzes behoudt. Maar een bedhek, een band in een stoel, een stoel met een blad zijn voorbeelden van vrijheidsbeperkende maatregelen. Vrijheidsbeperking omvat alle - al dan niet bewust genomen - maatregelen die de vrijheid van de cliënt beperken, maar ook het achterwege blijven van maatregelen die de vrijheid van cliënten kunnen bevorderen.

Schijnveiligheid

Uit landelijk onderzoek blijkt dat deze maatregelen juist helemaal niet voor extra veiligheid zorgen, in tegendeel zelfs: het risico op vallen en valletsel nemen juist toe. Een valincident bijvoorbeeld van een cliënt die over een bedhek klimt, leidt tot meer letsel dan een valincident van een cliënt die zich verstapt bij het uit bed stappen. Verder leiden fixerende maatregelen tot minder beweging, waardoor de spierkracht afneemt. Ook geven sommige vrijheidsbeperkende maatregelen een risico op beknelling. Voldoende aanleiding voor Archipel om hier zeer terughoudend mee om te gaan en zich in haar beleid juist te richten op vrijheidsbevordering.



Ook op afdelingen waar cliënten wonen met een lichamelijke beperking maar wel wilsbekwaam zijn, zijn er regelmatig situaties waarin gevraagd wordt om vrijheidsbeperkende maatregelen. Bijvoorbeeld om een blad op de rolstoel omdat dat makkelijk is met eten of een band in de stoel om de zithouding te corrigeren.

Het is de vraag of de term 'vrijheidsbeperking' wel juist is bij deze groep cliënten. Zij kiezen er immers zelf voor en kunnen er altijd om vragen om de maatregel op te heffen. Maar ook hier zijn deze maatregelen niet zonder gevaar. De geestestoestand kan snel (bijv. bij delier) of langzaam (bijv. bij dementie) achteruitgaan, waardoor een maatregel waarmee men eerder akkoord was ineens een gevaar vormt. En is een eerder gegeven akkoord dan nog geldig? Genoeg redenen dus voor Archipel

om ook in deze situaties zorgvuldig om te gaan met deze maatregelen en zich bij voorkeur te richten op veilige alternatieven. Dit betekent dus dat er niet vanzelfsprekend 'ja' wordt gezegd als een cliënt zelf om een vrijheidsbeperkende maatregel vraagt.

Gaan voor de beste oplossing

Soms lijkt de inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel zo logisch en vanzelfsprekend dat we er niet bij stilstaan dat er ook alternatieven mogelijk zijn. Toch is dit meestal wel het geval, te denken aan:

- een extra laag bed voor cliënten die bang zijn om uit bed te vallen of deelbare beddekken voor een beschut gevoel,
- duidelijke afspraken over de eetmomenten bij een blad op de stoel, of kan gekozen worden voor een wegklapbaar blad.

De zoektocht naar de beste optie wordt altijd samen met de cliënt uitgevoerd. De inzet van een maatregel of alternatief wordt vastgelegd in het zorgleefplan en de cliënt tekent voor akkoord. De verantwoordelijkheid ligt bij de behandelend arts, dat wil zeggen dat altijd een akkoord van een arts noodzakelijk is. Waar nodig zal deze met andere disciplines, zoals

de zorgmedewerkers en de ergotherapeuten, overleggen over welke alternatieven er zijn.

Evaluatie

Wanneer er besloten is tot de inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel, wordt dit voortdurend kritisch geëvalueerd. Steeds zal er geëvalueerd worden of de cliënt nog steeds wilsbekwaam is, hoe de maatregelen worden ervaren of de cliënt deze wil voortzetten en of er nieuwe alternatieven zijn.

Vragen?

Heeft u nog vragen over de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, of over het gebruik van alternatieven, dan kunt u hiervoor terecht bij uw contactverzorgende, of bij uw behandelend arts.

Vilans verzamelde alternatieven voor vrijheidsbeperking in een overzichtelijk boekje. U kunt dit boekje vinden op de website: www.vilans.nl, zoekterm “alternatieven voor meer vrijheid”.

Archipel biedt een combinatie van zorg, welzijn en wonen die onze cliënten in staat stelt hun leven zo lang mogelijk in te richten op de manier die zij kiezen. We hebben een breed aanbod aan zorgvormen en zijn specialisten in de zorg voor bijzondere doelgroepen. Cliënten en hun familie kunnen door de zorg van onze medewerkers en vrijwilligers zoveel mogelijk op zichzelf vertrouwen, maar zijn nooit op zichzelf aangewezen. Dat is het gevoel van samen.

Archipel Servicepunt

t 040-2646464

servicepunt@archipelzorggroep.nl

www.archipelzorggroep.nl

het gevoel van samen

